EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 18.3.2024
COM(2024) 160 final

2024/0075 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o podpisu Dohody mezi Evropskou unií a Republikou Srbsko o operativních činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko jménem Unie

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Jedním z úkolů Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (dále jen „agentura“) je spolupracovat se třetími zeměmi v oblastech, na něž se vztahuje nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráži (nařízení (EU) 2019/1896, dále jen „nařízení“), „a to i prostřednictvím případného operativního vyslání jednotek pro správu hranic do třetích zemí“[1]. Konkrétně má agentura jakožto součást Evropské pohraniční a pobřežní stráže zajistit evropskou integrovanou správu hranic[2], jednou z jejíž složek je spolupráce se třetími zeměmi v oblastech, na něž se vztahuje nařízení, s důrazem zejména na sousední třetí země a země původu nebo tranzitu v souvislosti s nelegální migrací[3]. Agentura může v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů spolupracovat s orgány třetích zemí příslušnými ve věcech, na které se vztahuje nařízení[4], a může provádět činnosti související s evropskou integrovanou správou hranic na území třetí země se souhlasem této třetí země.

Podle čl. 73 odst. 3 nařízení platí, že za okolností vyžadujících vyslání jednotek pro správu hranic ze stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní stráže do třetí země, v níž budou příslušníci těchto jednotek vykonávat výkonné pravomoci, by Unie měla s dotčenou třetí zemí uzavřít dohodu o postavení jednotek. Tato dohoda o postavení jednotek by měla být vypracována na základě vzorové dohody vypracované Komisí, která je vyžadována podle čl. 76 odst. 1 uvedeného nařízení. Komise tuto vzorovou dohodu přijala dne 21. prosince 2021[5].

Republika Srbsko (dále jen „Srbsko“) se geograficky nachází na jedné z hlavních cest pro nelegální smíšený migrační pohyb do Evropské unie. V roce 2023 zaznamenala agentura Frontex na západobalkánské trase přibližně 99 000 nedovolených překročení vnějších hranic Evropské unie a více než 25 000 nedovolených překročení hranic Srbska se zeměmi mimo EU. Nelegální migranti jsou terčem organizovaných zločineckých skupin zapojených do převaděčství. Riziko, že budou porušena jejich lidská práva, je obrovské. Vysoký počet nelegálních vstupů a žádostí o azyl rovněž vyvíjí značný tlak na některé členské státy Evropské unie, což vede k potřebě společného a koordinovaného postupu na úrovni Unie.

V roce 2020 uzavřely Unie a Srbsko dohodu o postavení jednotek[6] na základě nařízení (EU) 2016/1624[7], které bylo zrušeno a nahrazeno nařízením (EU) 2019/1896. Vzhledem k omezené oblasti působnosti nařízení (EU) 2016/1624 jsou společné operace prováděné na základě této dohody o postavení jednotek omezeny na hranice Srbska s Evropskou unií. V tomto omezeném rámci provádí agentura Frontex *společnou operaci Srbsko* (dříve *společná operace*

---

1 Ustanovení čl. 10 odst. 1 písm. u) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1).

2 Ustanovení čl. 71 odst. 1 nařízení (EU) 2019/1896.

3 Ustanovení čl. 3 písm. g) nařízení (EU) 2019/1896.

4 Ustanovení čl. 73 odst. 1 nařízení (EU) 2019/1896.

5 Sdělení COM(2021) 829 – Vzorová dohoda o postavení jednotek podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.

6 Rozhodnutí Rady (EU) 2020/865 ze dne 26. května 2020 o uzavření Dohody o postavení jednotek mezi Evropskou unií a Republikou Srbsko o činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko (Úř. věst. L 202, 25.6.2020, s. 1).

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1624 ze dne 14. září 2016 o evropské pohraniční a pobřežní stráži a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutí Rady 2005/267/ES (Úř. věst. L 251, 16.9.2016, s. 1).

Srbsko Land) na pozemních hranicích Srbska s Maďarskem a Bulharskem. Dne 12. února 2024 bylo do této operace nasazeno 99 stálých útvarů, což vedlo ke zlepšení ochrany hranic prostřednictvím omezení nelegální migrace a potírání přeshraniční trestné činnosti.

Dne 18. listopadu 2022 poté, co vstoupilo v platnost nařízení (EU) 2019/1896, kterým byla rozšířena oblast působnosti dohod o postavení jednotek, obdržela Komise zmocnění Rady k zahájení jednání se Srbskem[8], jakož i Černou Horou, Albánií a Bosnou a Hercegovinou o dohodách o operativních činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v těchto zemích na základě tohoto nového nařízení. Dne 30. listopadu 2022 uspořádala Komise setkání se čtyřmi výše uvedenými zeměmi, na kterém poukázala na hlavní novinky vzorové dohody o postavení jednotek. Formální jednání mezi Komisí jménem Evropské unie a Srbskem za účelem uzavření dohody se uskutečnila ve dnech 14. září a 7. listopadu 2023. Komise se domnívá, že cílů, které Rada stanovila ve svých směrnicích pro jednání, bylo dosaženo a že dohoda je pro Unii přijatelná.

Návrh dohody se odchyluje od vzorové dohody o postavení jednotek[9] tím, že stanoví omezené vynětí příslušníků jednotky z trestní pravomoci[10] a omezenou výjimku z nedotknutelnosti budov, prostor a majetku agentury[11]. Tyto odchylky od vzorové dohody jsou přijatelné vzhledem k tomu, že Srbsko má status uznaného kandidáta na přistoupení k Evropské unii, že stávající dohoda o postavení jednotek se Srbskem obsahuje srovnatelná ustanovení a operace podle této dohody uspokojivě postupují a že podobné nebo totožné odchylky byly přijaty pro všechny sousedy Srbska, kteří nedávno sjednali podobné dohody s Unií. Připojený návrh rozhodnutí Rady představuje právní základ pro podpis Dohody mezi Evropskou unií a Republikou Srbsko o operativních činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko.

Situace zemí přidružených k Schengenu

Tento návrh rozvíjí schengenské *acquis* v oblasti správy vnějších hranic. Unie však nemá pravomoc uzavřít dohodu o postavení jednotek se Srbskem takovým způsobem, aby byla závazná též pro Norsko, Island, Švýcarsko a Lichtenštejnsko. S cílem zajistit, aby pohraniční stráž a další příslušní pracovníci vyslaní těmito zeměmi do Srbska požívali stejného postavení, jak bude upraveno v budoucí dohodě o postavení jednotek, mělo by společné prohlášení připojené k návrhu rozhodnutí Rady o podpisu dohody o postavení jednotek vyjadřovat vůli uzavřít mezi Srbskem a každou z těchto přidružených zemí obdobné dohody.

Toto rozhodnutí rozvíjí ta ustanovení schengenského *acquis*, kterých se neúčastní Irsko v souladu s rozhodnutím Rady 2002/192/ES[12]; Irsko se tedy nepodílí na jeho přijímání a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné. V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto rozhodnutí a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné.

---

8 Úř. věst. L 300, 21.11.2022, s. 29.

9 Sdělení COM(2021) 829 – Vzorová dohoda o postavení jednotek podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.

10 Viz čl. 12 odst. 3 návrhu dohody.

11 Viz čl. 11 odst. 5 návrhu dohody.

12 Rozhodnutí Rady 2002/192/ES ze dne 28. února 2002 o žádosti Irska, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského *acquis* (Úř. věst. L 64, 7.3.2002, s. 20).

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Posílení kontrol na území Srbska bude mít pozitivní dopad na správu vnějších hranic Unie i na správu hranic samotného Srbska. Uzavření dohody o postavení jednotek by bylo spojeno s širšími cíli a prioritami spolupráce stanovenými v dohodě o stabilizaci a přidružení mezi Evropskou unií a Srbskem[13]..

Uzavření dohody o postavení jednotek by rovněž mohlo podpořit širší úsilí a závazky Evropské unie dále rozvíjet spolupráci a schopnosti[14] s cílem přispět k řešení krizí a podpořit sbližování v zahraničních a bezpečnostních otázkách mezi Unií a Srbskem.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD A PROPORCIONALITA

Právním základem tohoto návrhu je čl. 77 odst. 2 písm. b) a d) a čl. 79 odst. 2 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) ve spojení s čl. 218 odst. 5 Smlouvy o fungování EU.

Pravomoc Evropské unie uzavřít dohodu o postavení jednotek je výslovně uvedena v čl. 73 odst. 3 nařízení (EU) 2019/1896, který stanoví, že „[z]a okolností vyžadujících vyslání jednotek pro správu hranic ze stálého útvaru ve třetí zemi, při nichž budou příslušníci jednotek vykonávat výkonné pravomoci, uzavře Unie s dotčenou třetí zemí […] dohodu o postavení jednotek“.

Podle čl. 3 odst. 2 Smlouvy o fungování EU je uzavření mezinárodní smlouvy, pokud je stanoveno legislativním aktem Unie, ve výlučné pravomoci Unie. V čl. 73 odst. 3 nařízení (EU) 2019/1896 se stanoví, že dohodu o postavení jednotek „uzavře Unie s dotčenou třetí zemí“. Dohoda, která má být podepsána a uzavřena se Srbskem, tudíž spadá do výlučné pravomoci Evropské unie. V souladu s čl. 73 odst. 3 nařízení (EU) 2019/1896 vychází navrhovaná dohoda o postavení jednotek ze vzorové dohody přijaté Komisí v prosinci 2021[15], přičemž zohledňuje dříve sjednaná ustanovení stávající dohody o postavení jednotek se Srbskem[16].

Ustanovení navrhované dohody nepřekračují rámec toho, co je nezbytné pro dosažení jejích cílů, tj. na základě vzorové dohody o postavení jednotek zahrnují všechny aspekty nezbytné pro provádění činností jednotek pro správu hranic ze stálého útvaru vyslaného do třetí země, v níž budou příslušníci jednotek vykonávat výkonné pravomoci, zejména stanoví rozsah operace, občanskoprávní a trestní odpovědnost, úkoly a pravomoci příslušníků jednotek, opatření související se zřízením pobočky a praktická opatření týkající se dodržování základních práv.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Vzhledem k tomu, že se bude jednat o novou dohodu, nebylo možno provést hodnocení stávajících nástrojů ani kontrolu jejich účelnosti. Ke sjednání dohody o postavení jednotek se nevyžaduje posouzení dopadů.

---

13 Úř. věst. L 278, 18.10.2013, s. 16.

14 Jako je odborná příprava, informovanost o situaci, vybavení, schopnost reagovat, vysílání personálu atd.

15 Sdělení COM(2021) 829.

16 Úř. věst. L 202, 25.6.2020, s. 3.

- **Základní práva**

Jak je uvedeno v 88. bodě odůvodnění nařízení (EU) 2019/1896, Komise posoudila situaci, pokud jde o základní práva, v oblastech, na které se se vztahuje dohoda o postavení jednotek v Srbsku, a bude o tom informovat Evropský parlament.

Plánovaná dohoda obsahuje praktická opatření týkající se dodržování základních práv a zajišťuje plné dodržování základních práv při výkonu činností organizovaných na jejím základě. Dohoda obsahuje nezávislý a účinný mechanismus pro podávání a vyřizování stížností v souladu s příslušnými ustanoveními nařízení (EU) 2019/1896, aby bylo možné sledovat a zajišťovat dodržování základních práv při všech činnostech organizovaných na základě dohody.

- **Ochrana údajů**

Jelikož se ustanovení dohody o postavení jednotek týkající se předávání osobních údajů podstatně neliší od vzorové dohody o postavení jednotek, nebyla v souladu s nařízením (EU) 2019/1896 ustanovení této dohody o postavení jednotek konzultována s evropským inspektorem ochrany údajů.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Dohoda o postavení jednotek nemá sama o sobě žádné finanční dopady. Skutečné vyslání jednotek pohraniční stráže na základě operačního plánu by znamenalo náklady hrazené z rozpočtu agentury. Budoucí operace v rámci dohody o postavení jednotek budou financovány z vlastních zdrojů agentury, jak je stanoveno v ročním rozpočtovém cyklu Unie.

Příspěvek Unie na Evropskou agenturu pro pohraniční a pobřežní stráž je již součástí rozpočtu Unie, jak je stanoveno v závěrech Rady k dohodě o víceletém finančním rámci.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Komise zajistí, aby provádění dohody o postavení jednotek bylo řádně monitorováno.

2024/0075 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o podpisu Dohody mezi Evropskou unií a Republikou Srbsko o operativních činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko jménem Unie

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 77 odst. 2 písm. b) a d) a čl. 79 odst. 2 písm. c) ve spojení s čl. 218 odst. 5 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Za okolností vyžadujících vyslání jednotek pro správu hranic ze stálého útvaru Evropské pohraniční a pobřežní stráže do třetí země, v níž budou příslušníci těchto jednotek vykonávat výkonné pravomoci, požaduje čl. 73 odst. 3 nařízení (EU) 2019/1896[1], aby Unie uzavřela s dotčenou třetí zemí dohodu o postavení jednotek na základě článku 218 Smlouvy o fungování Evropské unie.

(2) Dne 18. listopadu 2022 zmocnila Rada Komisi k zahájení jednání s Republikou Srbsko o dohodě o operativních činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko (dále jen „dohoda“)[2].

(3) Tato jednání byla úspěšně uzavřena.

(4) Toto rozhodnutí rozvíjí ta ustanovení schengenského *acquis*, kterých se neúčastní Irsko v souladu s rozhodnutím Rady 2002/192/ES[3]; Irsko se tedy nepodílí na jeho přijímání a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné.

(5) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto rozhodnutí a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí navazuje na schengenské *acquis*, rozhodne se Dánsko v souladu s článkem 4 uvedeného protokolu do šesti měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí Radou, zda je provede ve svém vnitrostátním právu.

(6) Dohoda by měla být podepsána jménem Unie s výhradou jejího pozdějšího uzavření. Připojené prohlášení týkající se Islandu, Norského království, Švýcarské konfederace a Lichtenštejnského knížectví by mělo být schváleno jménem Unie,

---

1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624 (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1).

2 Úř. věst. L 300, 21.11.2022, s. 29.

3 Rozhodnutí Rady 2002/192/ES ze dne 28. února 2002 o žádosti Irska, aby se na ně vztahovala některá ustanovení schengenského *acquis* (Úř. věst. L 64, 7.3.2002, s. 20).

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Podpis Dohody mezi Evropskou unií a Republikou Srbsko o operativních činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko (dále jen „dohoda“) se schvaluje jménem Unie s výhradou jejího uzavření.

Znění dohody, jež má být podepsána, je připojeno k tomuto rozhodnutí.

Článek 2

Prohlášení připojené k tomuto rozhodnutí se schvaluje jménem Unie.

Článek 3

Generální sekretariát Rady zřídí nástroj udělující plnou moc k podpisu dohody s výhradou jejího uzavření osobě nebo osobám, které určí Komise.

Článek 4

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně